

Slová a diskusie treba premeniť na pokrok

Tahúňom úspešných ekonomik je inovačný potenciál a jeho nositeľ - kvalitný ľudský kapitál

MARTIN KREKÁČ

vedúci partner a zakladateľ poradenskej skupiny AJG - Amrop Jeneweine Group, prezident Podnikateľskej aliancie Slovenska a člen - radca Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru v Bruseli

Za súčasný priaznivý hospodársky rast Slovensko nepochybne vďaka rozsiahlym reformám a zatiaľ vysoko efektívnej pracovnej sile. Z hľadiska ďalšieho vývoja treba za kľúčové označiť udržanie tohto trendu a vytváranie predpokladov na rozvoj znalostnej spoločnosti, ktorá dobrovoľne a prirodzene napreduje rýchlejšie ako ostatní.

Priamym ťahom na bránku pri tvorbe akejkoľvek stratégie (osobnej, firemnej, štátnej...) je rozvoj ľudského kapitálu. Slovensko patrí medzi krajiny s obrovským potenciálom. Má veľkú šancu presadiť sa kvalitnými a vzdelanými ľuďmi, ľuďmi schopnými zdieľať, vyvíjať a uplatňovať najmodernejšie technológie, ľuďmi schopnými tvoriť a riadiť produkty a služby s vysokou pridanou hodnotou.

Nakoniec, všetky členské štáty EÚ sa v rámci implementácie Lisabonskej stratégie zaviazali spolu s realizáciou štrukturálnych reforiem vlastných ekonomík zvýšiť aj podiel výdavkov na výskum a vývoj na tri percentá hrubého domáceho produktu do konca roku 2010. Tieto by mali tvoriť výdavky privátneho sektora vo výške dvoch percent a verejného sektora vo výške jedného percenta.

Kde sú skryté ťahúne

Výskum a vývoj bez ohľadu na skutočnosť, že sú jednou z priorit Lisabonskej stratégie, si zaslúžia oveľa väčšiu pozornosť zo strany štátu, ako to bolo dosiaľ. Tieto rie-

ilustrácia: sminica / SIFA

šenia by však nemali nabúrať zreformovaný daňový systém, ktorý je jednou z najväčších konkurenčných výhod slovenskej ekonomiky. Inovačný potenciál európskeho hospodárskeho priestoru ešte vždy zaostáva za hlavnými konkurentmi z USA a Japonska, pričom práve inovačný potenciál - tvorba nových myšlienok, metód a z toho plynúcich inovatívnych riešení, podporovaných výskumom a vývojom, je vo všeobecnosti najefektívnejším ťahúňom vyspelých ekonomík.

To isté platí aj v podnikateľských kruhoch, pri budovaní a riadení moderných spoločností a malo by platiť pri tvorbe, zavádzaní, udržiavaní a úpravách ekonomických reforiem na úrovni riadenia štátu. Vzhľadom na nedávne žalostné umiestnenie Slovenska v prieskume European Innovation Scoreboard by mal byť tento prístup ešte výraznejšou výzvou.

Viac druhov subvencií

V rámci daňových stimulov na podporu výskumu a vývoja uvažuje Európska komisia o využití viacerých druhov subvencií, ako napríklad: odklad platenia dane, odpočítateľná položka, daňový dobropis, a iných stimulov navrhnutých členskými štátmi EÚ. Keďže táto problematika si vyžaduje sklbenie záujmov jednotlivých členov pri výbere daní a navrhovaných daňových stimuloch s rôznymi daňovými systémami, nebude jednoduché a v podstate ani možné nájsť riešenie, ktoré by vyhovovalo všetkým členským štátom.

Hlavnou úlohou najbližších dní preto bude nájdenie spoločných postupov pre všetky členské štáty pri poskytovaní daňových stimulov pre medzinárodné výskumno-vývojové projekty a nájdenie

mechanizmov na podporu privátneho sektora prostredníctvom daňových stimulov na úrovni členských štátov, ktoré by boli aplikovateľné vo väčšej či v menšej miere vo všetkých členských štátoch EÚ.

Aj s privátnym sektorom

V krajinách EÚ existujú viaceré skúsenosti z podpory privátneho sektora: prostredníctvom odkladu platenia dane alebo cez odpočítateľné položky, ktoré sa používajú na umožnenie úlav vyšších ako 100% výdavkov na výskum a vývoj, alebo v podobe daňového dobropisu, ktorý má formu vrátenia dane alebo finančnej hotovosti. Dôležitá je tiež podpora nových, inovatívnych, resp. na výskum a vývoj zameraných spoločností. Pri tých vysoké počiatkové investície do výskumu a vývoja a dlhodobá návratnosť prostriedkov nevytvárajú z tejto oblasti práve najatraktívnejšiu oblasť podnikania.

Subvencie vo forme daňových stimulov by mohli túto situáciu výrazne zmeniť. Treba si uvedomiť, že je najvyšší čas pristúpiť k tejto téme s plnou vážnosťou a zamyslieť sa nad najefektívnejšou formou podpory výskumu z verejných zdrojov. Pri existencii vôle kompetentných existujú spôsoby na naštartovanie kvalitného základného a aplikovaného výskumu a vývoja a prepájania výskumu a vývoja s privátnym sektorom, a tým k lepšiemu využitiu inovačného potenciálu Slovenska.

Využiť lídrov a talenty

Pri budovaní znalostnej spoločnosti je nosná aj téma podpora líderstva a talentu. Táto dimenzia je totiž jedným z kľúčových faktorov, ktoré rozhodujú o tom, či sa podnikateľ alebo manažér, región alebo krajina, dostanú do tábora víťazov alebo porazených. Práve zmena vnímania líderstva a talentu, vytváranie priaznivého prostredia a cieľená podpora jeho rozvoja sú oblasťami, ktoré podmieňujú zvyšovanie zamestnanosti a konkurencieschopnosti a dlhodobý rast.

Vo vyspelých ekonomikách sa čoraz častejšie hovorí o „spoločnosti poháňanej talentmi“. Kto chce držať krok s najúspešnejšími, musí jednoducho vytvoriť a dlhodobo využívať prepracovaný a praxou overený systém identifikácie, podpory a rozvoja líderstva a talentu. Nielen najvyšší manažéri, ale aj predstavitelia štátneho a tretieho sektora by mali bytostne cítiť a chcieť, aby ich ľudský kapitál bol kvalitný, flexibilný a adaptabilný a aby ich pracovníci boli nastavení na zdoľovanie výziev budúcnosti a využívali všetky potenciálne príležitosti.